

О. ХЕНРИ
РОЗИ, ХИТРОСТ И
РОМАНТИКА

Превод от английски: Красимира Маврова, 1997

chitanka.info

Рейвънъл — видният пътешественик, интелектуалец и поет, хвърли на пода списанието, което четеше. Сами Браун, служител в брокерска къща, който до този момент седеше до прозореца, подскочи:

— Какво има, Рейви? — попита той. — Да не би критиците да са сръфали някой твой шедьовър?

— Романтиката е мъртва — отвърна му Рейвънъл почти ведро. Когато той заговореше „почти ведро“, това беше сигнал, че е изключително сериозен. После се наведе, вдигна списанието и го разлисти.

— Дори и сноб като теб, Сами — продължи Рейвънъл сериозно (понякога си позволяваше тази волност, за да е сигурен, че ведрият му тон се възприема правилно), — трябва да го е разбрал. Ето вземи това списание, на чиито страници са публикували По и Лоуел^[1], Уитмън и Брет Харт^[2], Дьо Мюрие и Лъниър^[3]... всъщност тези имена са достатъчни, за да получиш представа за класата. А я погледни само какъв литературен пир за душата предлага днешният брой: статия за складирането на въглища в трюмовете на бойните кораби, експозе на методите за приготвяне на лебервурст, разказ с продължение за машинациите с бакпулвер на Уол Стрийт, „поема“ за мечката, която президентът не успял да улучи, друг „разказ“ на някакъв млад човек, който прекарал цяла седмица, шпионирайки разни знаменитости в Ийст Сайд, следваща „измишльотина“, действието на която се развива в някакъв гараж и цялата смърди на бензин и моторно масло. А статията, в чието заглавие кой знае защо са напъхали думите „Купидон“ и „шофьор“, прави преглед на морската ни стратегия и е илюстрирана с рисунки на Испанската армада и новите фериботи. И накрая деветнайсет страници хвалби от самите издатели за високия тираж. Цялата тая помия, Сами, е един многолистен некролог на Романтиката.

Сами Браун се беше настанил удобно в коженото кресло до отворения прозорец. Костюмът му беше тъмнокафяв с дискретно каре в тон с краищата на четирите пури, които се подаваха от джобчето на жилетката. Обувките му бяха подбрани в светлите нюанси на жълтеникавокафявото, чорапите му бяха сиви, ризата — небесносиня, а яката му, върху която бе разтворила криле безупречна черна папионка, бе снежнобяла и точно толкова висока и твърда, колкото я изискваше модата. Лицето на Сами — все пак трябва да му отделим

малко внимание — беше кръгло, закачливо и розовобузо, а ако потърсите убежището на избягалата Романтика в очите му, едва ли бихте го открили там.

Прозорецът на апартамента на Рейвънъл имаше изглед към градина с вековни дървета и храсти. Многоетажната сграда буквално се беше надвесила над нея. А от улицата я отделяше висока тухлена ограда. Сред градината, почти скрита под листата на бръшляна, който я обгръщаше, се издигаше масивна стара къща. Тя беше като обсадена крепост. Градът около нея ревеше, виеше, крещеше и трополеше по здравите ѝ двойни врати, като размахваше пърхащи бели чекове, предлагащи условия за капитулация. Сивият прах засипваше дърветата, обсадата все повече затягаше обръча си, но подвижният мост все още не се спускаше. Езикът на рицарството отдавна бе изхвърлен на бунището. Къщата бе собственост на един стар господин, който обичаше своя дом и отклоняваше всички предложения за продажба. С две думи романтична история като всяка друга, в която се разказва за обсадени замъци.

Три или четири пъти в седмицата Сами Браун посещаваше апартамента на Рейвънъл. Той принадлежеше към свитата на Поета, което за него, придържайки се към ценностите на предишните поколения на фамилията, би било чест, ако вече не бе покварен от царедворците на крал Бизнес. Затова не можеше да пролее и сълза за отишлата си Романтика. Сърцето му се вълнуваше единствено от песента на часовника, но не можеше да остане равнодушно, когато станеше въпрос и за коне, и залози.

Сами обичаше да седи в коженото кресло до прозореца на Рейвънъл. А домакинът му нямаше никакви особени възражения срещу местоположението му. Изглежда Сами обичаше да го слуша, но въпреки това слугата на Негова светлост Бизнес си оставеше такова съвършено олицетворение на новото време и отблъскващия му прагматизъм, че Рейвънъл често го използваше като жертвен агнец.

— Ще ти кажа защо ти е толкова криво — отвърна му Сами с прямота, на която го бяха научили колоните цифри. — Списанието е отхвърлило някой от твоите поетични опити. Затова си така сърдит.

— Това би било попадение в десетката, ако беше на Уол Стрийт или участваше в кампания за избор на председателка на женско дружество — отвърна Рейвънъл спокойно. — Но при мен си на грешна

следа. В този брой на списанието има публикувана моя поема — мисля, че бих могъл да я нарека така. Ако желаеш, мога да ти я прочета.

— Слушам те — с готовност се отзова Сами, проследявайки с поглед облака дим, който току-що бе издухал от лулата си навън през прозореца.

Рейвънъл не беше по-велик от Ахил. Никое човешко същество не е. Обречени сме да имаме уязвимо място. Все пак Съдбата трябва да ни държи, когато ни потапя в извора, за да ни направи ненараними. Той зачете високо и изразително собствените си стихове, отпечатани в списанието.

ЧЕТИРИТЕ РОЗИ

*Закичих във косите ти едната роза.
Тя беше бяла — истинска невинност.
С другата възшебната си гръд ти украси.
Червена роза — огъня на любовта.
Посегна ти, за да откъснеш трета.
Докосна чаената — знак за вечна вярност.
Последната на мен ми подари —
на паметта бодлите остри.*

— Страхотно е — не се забави с похвалите Сами.

— Има още пет куплета — каза с язвително търпение Рейвънъл.

— Просто направих естествена пауза в края на куплета. Разбира се...

— О, хайде, старче, продължавай тогава — викна Сами разкаяно.

— Не, не те прекъснах нарочно. Знаеш, че не съм голям експерт по поезия. Но не съм срещал поема, която да не изглежда така, сякаш свършва на края на всеки куплет. Хайде, чети докрая.

Рейвънъл въздъхна и остави списанието.

— Добре тогава — каза Сами помирително, — ще ми го прочетеш до края следващия път. Сега ще тръгвам. Определиха ми среща в пет часа.

Той хвърли последен поглед на сумрачната зелена градина и излезе, като си подсвиркваше доста фалшиво мелодия от една нашумяла музикална комедия.

На следващия ден следобед, докато изглаждаше един все още грапавозвучащ стих на новия си сонет, Рейвънъл се облегна на прозореца и се загледа в обсаденото владение на неподкупния пер. Изведнъж той се отдръпна назад, разпилявайки рими и стъпки.

Пролука в дърветата позволяваше да се види ясно един-единствен прозорец от къщата отсреща. И на този прозорец, облечен в ефирни бели одежди, стоеше ангелът на всички негови мечтания за романтика и поезия. Млада, свежа като капка роса, грациозна като цъфнала вейка повет, тайнствена като омагьосана принцеса, намерила убежище в това тихо кътче сред океана на фучащите коли, красива като цвете, възпято от поет — такава в първия миг се видя на Рейвънъл девойката от отсрещната къща. Тя постоя известно време на прозореца и след това изчезна вътре, оставяйки след себе си няколко нежни, прилични на славееви трели акорда, които достигнаха до разтворената му душа през рева на такситата и дрънченето на трамваите.

Сякаш за да го порицае за неговата невяра в съществуването на Романтиката и да го накаже за предателството му спрямо неумиращия дух на Младостта и Красотата, това видение се появи пред него с цялата сила на своето обаяние. И тази сила бе толкова могъща, че за миг пренареди всички атоми в света на Рейвънъл. Товарните камиони, които минаваха покрай къщата ѝ, започнаха да припяват с плътен бас любовна песен; виковете на вестникарчетата се бяха превърнали в трели на чуруликащи птици; градината — в имение на Капулети; портиерът бе змей-пазител, а той бе рицар, готов да грабне меч, пиката или лютнята според нейното желание.

Ето такива лудории върши Романтиката, когато се запилее сред мрачната гора от тухли и камък.

В четири часа Рейвънъл отново погледна към старата къща с градината. На перваза на прозореца на неговите мечти бяха оставени четири малки вази, във всяка от които имаше голяма разцъфнала роза — червена или бяла. В мига, в който Рейвънъл погледна към прозореца, ангелът се бе склонил над тях, обгръщайки ги нежно, а очите ѝ сякаш бяха вперени точно в неговия прозорец. Миг след това,

като че ли усетила неговия изпълнен с уважение, но и с жар поглед, девойката изчезна, оставяйки ароматните послания на перваза.

Да, точно така — послания! — трябва да е абсолютно недосетлив, за да не разбере това. Тя е прочела поемата му „Четирите рози“, която е затрогнала сърцето ѝ и ето го романтичният отговор на стиховете му. Разбира се, момичето със сигурност знае, че Рейвънъл, поетът, живее в съседната сграда. Сигурно е видяла и снимката му в списанието. Това деликатно, нежно, мило съобщение не може да се остави без внимание.

В този момент Рейвънъл забеляза отстрани на вазите и една малка саксия с някакво растение. Без ни най-малко неудобство той намери оперния си бинокъл и го използва под прикритието на завесата. Индийско орехче!

С истински поетичен инстинкт той посегна към една книга с безполезна информация и отвори нетърпеливо на статията „Езикът на цветята“.

— Индийско орехче — Очаквам среща. — Така! Романтиката никога не оставя нещата наполовина. Завърне ли се обратно при теб, тя не идва с празни ръце, а отвориш ли ѝ вратата, сяда край камината и изсипва даровете в краката ти.

Свирукане и тропот по вратата известиха пристигането на Сами Браун.

Рейвънъл се усмихна отново. Дори Сами бе докоснат от ярките лъчи на Възродената романтика. Сами, със своите контешки дрехи, с иглата си във форма на подкова, с розовобузото си лице, с баналния си език и необяснимото си възхищение от Рейвънъл служеше като превъзходен контраст за новия, невидим посетител в мрачната обител на поета.

Гостът отиде до своето любимо място край прозореца и погледна навън през прашния листак на градината. После погледна часовника си и бързо се изправи.

— О, Боже! — възкликна той. — Четири и двайсет! Не мога да остана, старче. Имам среща в 4.30.

— Тогава защо дойде — попита Рейвънъл саркастично, — когато имаш ангажимент по това време? Мислех, че вие, бизнесмените, по-добре се оправяте с минутите и секундите.

Сами спря на вратата и се изчерви.

— Истината, Рейви — обясни той като на клиент, чиято сметка е излязла на червено, — е, че не знаех това преди да дойда. Ще ти кажа, старче. В оная стара къща отсреща има едно страхотно момиче, по което съм хлътнал, Всъщност, ще бъда откровен до край — ние сме сгодени. Нейният старец каза „не“, но това не може да ни спре. Той я държи затворена. Оттук аз виждам прозореца на Едит. Тя ми дава знак, когато отива да пазарува, и така се срещаме. Днес срещата ни е в четири и половина. Може би трябваше да ти кажа по-рано, но се надявам да не ми се сърдиш. До скоро.

— А какъв е тоя „знак“, както ти го нарече? — попита Рейвънъл, чиято усмивка малко бе помръкнала.

— Роза — отвърна Сами кратко. — Днес има четири. Означава, че ще се срещнем в четири часа на ъгъла на Бродуей и Двадесет и трета.

— А индийското орехче? — настоя Рейвънъл, опитвайки се да хване крайчеца на развяващата се дреха на изчезващата Романтика.

— Означава „и половина“ — викна Сами вече в коридора. — Ще се видим утре.

[1] Джеймс Ръсел Лоуел, (1819–1891), американски поет и есеист, бел.пр. ↑

[2] Брет Харт, (1836–1902), американски писател предимно на разкази, бел.пр. ↑

[3] Сидни Лъниър, (1842–1881), американски поет, бел.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.